

LECTIO XVI: Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΤΗ ΓΑΛΑΤΙΑ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Nostri, postquam pila in hostes miserunt, gladiis rem gerunt. Repente post tergum equitatus cernitur; cohortes appropinquant; hostes terga vertunt ac fugiunt; eis equites occurrunt. Fit magna caedes. Sedulius, dux et princeps Lemovicum, occiditur; dux Arvernorum vivus in fugā comprehenditur; signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referuntur; magnus numerus hostium capitur atque interficitur; reliqui ex fugā in civitates discedunt. Postero die ad Caesarem legati mittuntur. Caesar iubet arma tradi ac principes produci. Ipse pro castris consedit; eo duces producuntur. Vercingetorix deditur, arma proiciuntur.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ XVI

Οι δικοί μας, αφού έριξαν τα ακόντια στους εχθρούς, μάχονται με τα ξίφη. Ξαφνικά στα νώτα (τους) διακρίνεται το ιππικό· οι κοόρτες πλησιάζουν· οι εχθροί στρέφουν τα νώτα (τους) και τρέπονται σε φυγή· τους επιτίθενται οι ιππείς. Γίνεται μεγάλη σφαγή. Ο Σεδούλιος, ο στρατηγός και ηγεμόνας των Λεμοβίκων, σκοτώνεται· ο στρατηγός των Αρβέρνων συλλαμβάνεται ζωντανός κατά τη διάρκεια της φυγής·⁷⁴ (εβδομήντα τέσσερις) στρατιωτικές σημαίες (ή λάβαρα) παραδίδονται στον Καίσαρα· μεγάλος αριθμός εχθρών συλλαμβάνεται και φονεύεται· οι υπόλοιποι μετά τη φυγή (δια)σκορπίζονται στις χώρες τους. Την επόμενη μέρα στέλνονται πρεσβευτές στον Καίσαρα. Ο Καίσαρας διατάζει να παραδοθούν τα όπλα και οι ηγεμόνες να οδηγηθούν μπροστά του. Ο ίδιος πήρε θέση μπροστά στο στρατόπεδο· εκεί οδηγούνται οι στρατηγοί. Ο Βερκιγγετόριγας παραδίνεται, τα όπλα κατατίθενται.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ III

1. **Fit:** Το ρήμα *fio*, *factus sum*, *fieri* ανήκει στα ανώμαλα ρήματα, του οποίου οι τύποι, που χρησιμοποιούν το θέμα του ενεστώτα (*fi-*), σχηματίζονται σύμφωνα με την δ' συζυγία, εκτός από την υποτακτική του παρατατικού και το απαρέμφατο του ενεστώτα που σχηματίζονται σύμφωνα με την γ' συζυγία. Σύμφωνα με τη σχολική γραμματική της Λατινικής (§97) αντί του *facior* χρησιμοποιείται το *fio* ως παθητικό του *facio*. Όταν όμως το *facio* είναι σύνθετο, τότε σχηματίζει κανονικά την παθητική φωνή του (*interficio*>*interficior*).

2. **Sedulius**: πρόκειται για υπερδισύλλαβο ουσιαστικό σε -ius, κύριο όνομα της β' κλίσης. Τα κύρια ονόματα σε -ius, γνήσια Λατινικά, όπως το Sedulius, σχηματίζουν την κλητική του ενικού σε -i αντί -ie (με συναίρεση του -ie σε -i): Seduli. Στη γενική ενικού το ουσιαστικό Sedulius συναιρεί την κατάληξη -ii σε -i, όπως όλα τα υπερδισύλλαβα δευτερόκλιτα ονόματα σε -ius (και -ium).
3. **occurro**: (<ob + curro = τρέχω). Το ρήμα occurro, occurri (και occucurri), occursum, occurrere, 3 + δοτ. (λόγω της πρόθεσης ob) =επιτίθεται.
4. **magnus**: Το επίθετο magnus, magna, magnum σχηματίζει ανώμαλα παραθετικά. Συγκεκριμένα ο συγκριτικός βαθμός είναι maior, maior, maius και ο υπερθετικός maximus, maxima, maximum.
5. **cernitur**: ως μετοχή παρακειμένου της μέσης φωνής του ρήματος cerno χρησιμοποιείται η μετοχή conspectus, -a, -um του συνωνύμου (με το cerno) ρήματος conspicio.
6. **eo**: εδώ είναι επίρρημα και σημαίνει εκεί.
7. **interficitur**: πρόκειται για το ρήμα facio σύνθετο με πρόθεση. Τα σύνθετα ρήματα του facio στο β' ενικό προστακτικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής λήγουν κανονικά σε -e = interfice.
8. **referuntur**: fero, tuli, latum, ferre σύνθετο με πρόθεση. Οι τύποι του ρήματος, που σχηματίζονται από το θέμα του ενεστώτα (fer-), συγκόπτουν α) το συνδετικό φωνήεν i μπροστά από το s και t των καταλήξεων και β) το συνδετικό φωνήεν ě, όταν το ακολουθεί r. (σχολική γραμματική §96).
9. **Postero**: Το επίθετο στον υπερθετικό βαθμό ανήκει στα abundantia (πβ. § 42, 2) δηλ. έχει δύο τύπους: postremus, postrema, postremum & postumus, postuma, postumum. Ο συγκριτικός βαθμός: posterior, posterior, posterius.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

nostri: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικού γένους της κτητικής αντωνυμίας α΄ προσώπου για πολλούς κτήτορες **noster, nostra, nostrum** = δικός μας, δική μας, δικό μας.

postquam: υποτακτικός, χρονικός σύνδεσμος = αφού.

pila: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β΄ κλίσης, ουδετέρου γένους **pilum -i** = ακόντιο.

in: πρόθεση + εδώ αιτιατική = εναντίον.

hostes: αιτιατική πληθυντικού του ισοσύλλαβου ουσιαστικού της γ΄ κλίσης, εδώ αρσενικού γένους **hostis -is** = εχθρός.

miserunt: γ΄ πληθυντικό οριστικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής του ρήματος της γ΄ συζυγίας **mitto, misi, missum, mittere 3** = στέλνω, (εδώ) = ρίχνω.

gladiis: αφαιρετική πληθυντικού του ουσιαστικού της β΄ κλίσης, αρσενικού γένους **gladius -ii/ -i** = ξίφος.

rem: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της ε΄ κλίσης, θηλυκού γένους **res, rei** = πράγμα.

gerunt: γ΄ πληθυντικό οριστικής ενεστώτα του ρήματος της γ΄ συζυγίας **gero, gessi, gestum, gerere 3** = κάνω, διεξάγω. Εδώ η φράση **rem gero** = μάχομαι.

repente: τροπικό επίρρημα = ξαφνικά.

post: πρόθεση + αιτιατική = μετά.

tergum: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της β΄ κλίσης, ουδετέρου γένους **tergum -i** = πλάτη, νώτα. Εδώ **post tergum** = στα νώτα.

equitatus: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της δ΄ κλίσης, αρσενικού γένους **equitatus -us** = ιππικό.

cernitur: γ΄ ενικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ΄ συζυγίας **cerno, crevi, cretum, cernere 3** = διακρίνω.

cohortes: ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ΄ κλίσης, θηλυκού γένους **cohortis, cohortis** = κοόρτη (η ρωμαϊκή λεγεώνα περιλάμβανε 10 κοόρτεις).

appropinquant: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος της α' συζυγίας **appropinquo, appropinquavi, appropinquatum, appropinquāre 1** = πλησιάζω.

hostes: ονομαστική πληθυντικού του ισοσύλλαβου ουσιαστικού της γ' κλίσης, εδώ αρσενικού γένους **hostis -is** = εχθρός.

terga: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους **tergum -i** = πλάτη, νώτα.

vertunt: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **verto, verti, versum, vertēre 3** = στρέφω.

ac: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

fugiunt: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **fugio, fugi, fugitum, fugēre 3** = φεύγω. Ανήκει στα 15 ρήματα της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io.

eis: δοτική πληθυντικού, αρσενικού γένους της δεικτικής - επαναληπτικής ανωνυμίας **is, ea, id** = αυτός, αυτή, αυτό.

equites: ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **eques -itis** = ιππέας.

occurrunt: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **occurro, occurri (και occucurri), occursum, occurrēre 3**. Το ρήμα συντασσόμενο με δοτική σημαίνει επιτίθεμαι.

Fit: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα του ανώμαλου ρήματος **fio, factus sum, fieri** = γίνομαι.

magna: ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο) **magnus, magna, magnum** = μεγάλος, μεγάλη, μεγάλο. Το επίθετο σχηματίζει ανώμαλα παραθετικά. Συγκριτικός βαθμός: **maior, maior, maius**, υπερθετικός βαθμός: **maximus, maxima, maximum**.

caedes: ονομαστική ενικού του ισοσύλλαβου ουσιαστικού της γ' κλίσης, θηλυκού γένους **caedes -is** = σφαγή.

Sedulius: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **Sedulius -ii/-i** = Σεδούλιος. Το όνομα, ως γνήσιο λατινικό, συναιρεί στην κλητική

ενικού το -ie σε -i (Seduli). Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

dux: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **dux, ducis** = στρατηγός, ηγεμόνας, αρχηγός.

et: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

princeps: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **princeps -ipis** = ηγεμόνας.

Lemovicum: γενική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **Lemovices -um** = οι Λεμόβικες (Γαλατικό έθνος). Το ουσιαστικό δεν σχηματίζει ενικό αριθμό (pluralia tantum).

occiditur: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **occido, occidi, occisum, occidēre 3** (<ob + caedo = κόβω) = σκοτώνω.

dux: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **dux, ducis** = στρατηγός, ηγεμόνας, αρχηγός.

Arvernorum: γενική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **Arveni -orum** = οι Αρβέρνοι (έθνος της Γαλατίας). Το ουσιαστικό δεν σχηματίζει ενικό αριθμό (pluralia tantum).

vivus: ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο) **vivus, viva, vivum** = ζωντανός, ζωντανή, ζωντανό.

in: πρόθεση + εδώ (τοπική) αφαιρετική = σε.

fugā: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους **fuga -ae** = φυγή.

comprehenditur: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **comprehendo (& comprehendo), comprehendi, comprehensum, comprehendēre 3** (<cum + prehendo) = συλλαμβάνω.

signa: ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους **signum -i** = σημαία.

militaria: ονομαστική πληθυντικού, ουδετέρου γένους του επιθέτου της γ' κλίσης (τριγενές και δικατάληκτο) **militaris, militaris, militare** = στρατιωτικός, στρατιωτική, στρατιωτικό.

LXXIII (septuaginta quattuor): απόλυτο αριθμητικό επίθετο, άκλιτο = εβδομήντα τέσσερα.

ad: πρόθεση + αιτιατική = προς.

Caesarem: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **Caesar, Caesaris** = Καίσαρας. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

referuntur: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ανώμαλου ρήματος της γ' συζυγίας **refero, ret(t)uli, relatum, referre** (<re+ fero) = παραδίδω.

magnus: ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο) **magnus, magna, magnum** = μεγάλος, μεγάλη, μεγάλο. Το επίθετο σχηματίζει ανώμαλα παραθετικά. Συγκριτικός βαθμός: **maior, maior, maius**, υπερθετικός βαθμός: **maximus, maxima, maximum**.

numerus: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **numerus -i** = αριθμός.

hostium: γενική πληθυντικού του ισοσύλλαβου ουσιαστικού της γ' κλίσης, εδώ αρσενικού γένους **hostis -is** = εχθρός. Το ουσιαστικό, ως ισοσύλλαβο, σχηματίζει τη γενική πληθυντικού σε -ium και την αιτιατική πληθυντικού σε -es & -is (Σχολική γραμματική §24).

capitur: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **capio, cepi, captum, capere** 3 = πιάνω, συλλαμβάνω. Ανήκει στα 15 ρήματα της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io.

atque: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

interficitur: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **interficio, interfeci, interfectum, interficere** 3 = σκοτώνω, φονεύω. Ανήκει στα 15 ρήματα της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io.

reliqui: ονομαστική πληθυντικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο) **reliquus, reliqua, reliquum** = υπόλοιπος, υπόλοιπη, υπόλοιπο.

ex: πρόθεση + (κυρίως) αφαιρετική = (μετά) από.

fugā: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της α' κλίσης, θηλυκού γένους **fuga** -ae = φυγή.

in: πρόθεση + εδώ αιτιατική = σε, προς.

civitates: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, θηλυκού γένους **civitas**, **civitatis** = πολιτεία. Η γενική πληθυντικού είναι **civitatum** & **civitatium** και η αιτιατική πληθυντικού σε -es & -is.

discedunt: γ' πληθυντικό ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **discedo**, **discessi**, **discessum**, **discedere** 3 (<dis+cedo) = αποχωρώ, σκορπίζομαι.

Postero: αφαιρετική ενικού, αρσενικού γένους του επιθέτου της β' κλίσης (τριγενές και τρικατάληκτο) **posterus**, **postera**, **posterum** = επόμενος, επόμενη, επόμενο. Το επίθετο σχηματίζει παραθετικά ως εξής: Συγκριτικός βαθμός: **posterior**, **posterior**, **posterius**, Υπερθετικός βαθμός: **postremus**, **postrema**, **postremum** & **postumus**, **postuma**, **postumum**.

die: αφαιρετική ενικού του ουσιαστικού της ε' κλίσης, αρσενικού γένους **dies**, **diei** = ημέρα. Το ουσιαστικό **dies** είναι συνήθως αρσενικό. Θηλυκό είναι όταν σημαίνει χρόνο ή προθεσμία.

ad: πρόθεση + αιτιατική = προς.

Caesarem: αιτιατική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **Caesar**, **Caesaris** = Καίσαρας. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

legati: ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, αρσενικού γένους **legatus** -i = πρεσβευτής, απεσταλμένος.

mittuntur: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **mitto**, **misi**, **missum**, **mittere** 3 = στέλνω.

Caesar: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους **Caesar**, **Caesaris** = Καίσαρας. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

iubet: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής του ρήματος της β' συζυγίας **iubeo**, **iussi**, **iussum**, **iubere** 2 = διατάζω.

arma: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους
arma, armorum = όπλα. Το ουσιαστικό δεν σχηματίζει ενικό (*pluralia tantum*).

tradi: απαρέμφατο ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **trado, tradidi, traditum, tradere** 3 = παραδίδω.

ac: παρατακτικός, συμπλεκτικός σύνδεσμος = και.

principes: αιτιατική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους
princeps -ipis = ηγεμόνας.

produci: απαρέμφατο ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας
produco, produxi, productum, producere 3 (<pro + duco) = οδηγώ (μπροστά).

ipse: ονομαστική ενικού, αρσενικού γένους της δεικτικής-οριστικής αντωνυμίας **ipse, ipsa, ipsum** = ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο.

pro: πρόθεση + αφαιρετική = μπροστά.

castris: αφαιρετική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους
castra, castrorum = στρατόπεδο. Το ουσιαστικό είναι ετερόσημο, δηλαδή έχει άλλη σημασία ανά αριθμό. Στον ενικό αριθμό **castrum -i** σημαίνει φρούριο και στον πληθυντικό **castra -orum** σημαίνει στρατόπεδο.

consedit: γ' ενικό παρακειμένου ενεργητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας
consido, consedi, consessum, considere 3 (<cum + sideo = καθίζω) κάθομαι = «καθίζω τον εαυτό μου», παίρνω θέση

eo: τοπικό επίρρημα = εκεί

duces: ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους
dux, ducis = στρατηγός, ηγεμόνας, αρχηγός.

producuntur: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας
produco, produxi, productum, producere 3 (<pro + duco) = οδηγώ (μπροστά).

Vercingetorix: ονομαστική ενικού του ουσιαστικού της γ' κλίσης, αρσενικού γένους
Vercingetorix, Vercingetorigis = Βερκιγγετόριγας. Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό.

deditur: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **dedo, dedidi, deditum, deděre 3** = παραδίδω.

arma: ονομαστική πληθυντικού του ουσιαστικού της β' κλίσης, ουδετέρου γένους **arma, armorum** = όπλα. Το ουσιαστικό δεν σχηματίζει ενικό (*pluralia tantum*).

proiciuntur: γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής του ρήματος της γ' συζυγίας **proicio, proieci, proiectum, proicěre 3** = καταθέτω. Ανήκει στα 15 ρήματα της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ κλίση

fuga -ae, : θηλυκό

Β΄ κλίση

Arverni -orum: αρσενικό (Δεν σχηματίζει ενικό αριθμό)
gladius -ii/-i: αρσενικό
legatus -i: αρσενικό
numerus -i: αρσενικό
Sedulius -ii/ -i αρσενικό (Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό)
arma -orum: ουδέτερο (Δεν σχηματίζει ενικό αριθμό)
castra -orum: ουδέτερο (ετερόσημο, στον ενικό castrum -i = φρούριο, στον πληθυντικό castra -orum = στρατόπεδο).
pilum -i: ουδέτερο
signum -i: ουδέτερο
tergum- i: ουδέτερο

Γ΄ κλίση

Caesar, Caesaris: αρσενικό (Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό)
dux, ducis: αρσενικό
eques, equitis: αρσενικό
hostis -is: αρσενικό (γενική πληθυντικού hostium, αιτιατική πληθυντικού hostes & hostis)
Lemovices, Lemovicum: αρσενικό (Δεν σχηματίζει ενικό)
princeps, principis: αρσενικό
Vercingetorix, Vercingetorigis: αρσενικό (Ως κύριο όνομα δεν σχηματίζει κατά κανόνα πληθυντικό αριθμό)
caedes -is: θηλυκό (γενική πληθυντικού caedium, αιτιατική πληθυντικού caedes & caedis)
cohors, cohortis: θηλυκό
civitas, civitatis: θηλυκό (γενική πληθυντικού civitatum & civitatum, αιτιατική πληθυντικού σε -es & -is.)

Δ΄ κλίση

equitatus -us: αρσενικό

Ε' κλίση

dies, diei: αρσενικό
res, rei: θηλυκό

ΕΠΙΘΕΤΑ

Β' κλίση

magnus, -a, -um (Συγκριτικός βαθμός: maior, maior, maius, Υπερθετικός βαθμός: maximus, maxima, maximum)
vīvus, -a, -um (Το επίθετο εκφράζει απόλυτη έννοια και δεν σχηματίζει συγκριτικό. Απαντά, ωστόσο, ο υπερθετικός vivissimus, -a, -um)
septuaginta quattuor: (απόλυτο αριθμητικό, άκλιτο)
reliquus, -a, -um (το επίθετο δεν σχηματίζει παραθετικά, διότι εκφράζει απόλυτη έννοια)
posterus, -a, -um (Συγκριτικός βαθμός: posterior, posterior, posterius, Υπερθετικός βαθμός: postremus, postrema, postremum & postumus, postuma, postumum).

Γ' κλίση

militaris, -is, -e (το επίθετο δεν σχηματίζει παραθετικά, διότι εκφράζει απόλυτη έννοια. Ωστόσο απαντά ο συγκριτικός militarior, -ior, -ius με τη σημασία του αυστηρότερου στα στρατιωτικά πράγματα).

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

noster, nostra, nostrum (κτητική)
is, ea, id (δεικτική-επαναληπτική)
ipse, ipsa, ipsum (δεικτική-οριστική)

ΡΗΜΑΤΑ

1η Συζυγία

appropinquo, appropinquavi, appropinquatum, appropinquāre

2η Συζυγία

iubeo, iussi, iussum, iubēre

3η Συζυγία

mitto, misi, missum, mittēre
gero, gessi, gestum, gerēre
cerno, crevi, cretum, cernēre (μτχ. παρακ, conspectus, -a, -um)
verto, verti, versum, vertēre
fugio, fugi, fugitum, fugēre
occurro, occurri & occucurri, occursum, occurrēre
occido, occidi, occisum, occidēre
comprehendo & comprehendo, comprehendi, comprehensum, comprehendēre
capio, cepi, captum, capēre (ανήκει στα 15 ρήματα της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io)
interficio, interfeci, interfectum, interficēre (ανήκει στα 15 ρήματα της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io), β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα: interfice)
discedo, discessi, discessum, discedēre
trado, tradidi, traditum, tradēre
produco, produxi, productum, producēre (β' ενικό προστακτικής ενεργητικού ενεστώτα: produci)
consido, consedi, consessum, considēre
dedo, dedidi, deditum, dedēre
proicio, proieci, proiectum, proicēre (ανήκει στα 15 ρήματα της γ' συζυγίας που λήγουν σε -io))

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

refero, re(t)uli, relatum, referre (β' ενικ. προστ. ενεστ. refer)
fio, factus sum, fieri

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

repente (τροπικό)
eo (τοπικό)

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

in (+ αιτιατ.)
post (+ αιτιατ.)
ad (+ αιτιατ.)
in [+ (τοπική) αφαιρ.]

ex [+ (κυρίως) αφαιρ.]
pro (+ αφαιρ.)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

postquam (υποτακτικός, χρονικός)
atque (παρτακτικός, συμπλεκτικός)
ac (παρτακτικός, συμπλεκτικός)
et (παρτακτικός, συμπλεκτικός)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Nostri gladiis rem gerunt. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

gerunt: ρήμα.

Nostri: υποκείμενο του ρήματος gerunt.

rem: αντικείμενο του ρήματος gerunt.

gladiis: αφαιρετική οργανική του οργάνου στο ρήμα gerunt.

postquam pila in hostes miserunt. Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το gerunt. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *postquam* και εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει μόνο τον χρόνο και τίποτε άλλο, χρόνου παρακειμένου, διότι δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

miserunt: ρήμα.

(nostri): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος miserunt.

pila: αντικείμενο του ρήματος miserunt.

in hostes: εμπρόθετος προσδιορισμός της εχθρικής διάθεσης (εναντίωσης) στο ρήμα miserunt.

Repente post tergum equitatus cernitur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

cernitur: ρήμα.

equitatus: υποκείμενο του ρήματος cernitur.

post tergum: εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα cernitur.

Repente: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα cernitur.

cohortes appropinquant. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

appropinquant: ρήμα.

cohortes: υποκείμενο του ρήματος *appropinquant*.

hostes terga vertunt. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

vertunt: ρήμα.

hostes: υποκείμενο του ρήματος *vertunt*.

terga: αντικείμενο του ρήματος *vertunt*.

ac (hostes) fugiunt. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός. Συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη πρόταση με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο *ac*.

fugiunt: ρήμα.

(hostes): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος *fugiunt*.

eis equites occurrunt. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

occurrunt: ρήμα.

equites: υποκείμενο του ρήματος *occurrunt*.

eis: αντικείμενο του ρήματος *occurrunt* σε δοτική λόγω του *ob*-.

Fit magna caedes. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

Fit: ρήμα.

caedes: υποκείμενο του ρήματος *fit*.

magna: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη *caedes*.

Sedulius, dux et princeps Lemovicum, occiditur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

occiditur: ρήμα.

Sedulius: υποκείμενο του ρήματος occiditur.

dux, princeps: ομοιόπρωτοι προσδιορισμοί, παραθέσεις στη λέξη Sedulius (συνδέονται με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο et.).

Lemovicum: γενική αντικειμενική στις λέξεις dux, princeps.

dux Arvernorum vivus in fuga comprehenditur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

comprehenditur: ρήμα.

dux: υποκείμενο του ρήματος comprehenditur.

Arvernorum: γενική αντικειμενική στη λέξη dux.

vivus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στη λέξη dux μέσω του ρήματος δράσης/σκόπιμης ενέργειας comprehenditur.

in fuga: εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα comprehenditur.

signa militaria septuaginta quattuor ad Caesarem referuntur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

referuntur: ρήμα.

signa: υποκείμενο του ρήματος referuntur.

septuaginta quattuor: ομοιόπρωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη signa.

ad Caesarem: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατεύθυνση σε πρόσωπο στο ρήμα referuntur.

magnus numerus hostium capitur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

capitur: ρήμα.

numerus: υποκείμενο του ρήματος capitur.

hostium: γενική διαιρετική στη λέξη numerus.

magnus: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη numerus.

Atque interficitur: Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός. Συνδέεται παρατακτικά με την προηγούμενη πρόταση με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο atque.

interficitur: ρήμα.

(numerus): εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος interficitur.

(hostium): εννοούμενη γενική διαιρετική στη λέξη numerus.

(magnus): εννοούμενος ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη numerus.

reliqui ex fuga in civitates discedunt. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

discedunt: ρήμα.

reliqui: υποκείμενο του ρήματος discedunt.

in civitates: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση (κατεύθυνση) σε τόπο στο ρήμα discedunt.

ex fuga: εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα discedunt.

Postero die ad Caesarem legati mittuntur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

mittuntur: ρήμα.

legati: υποκείμενο του ρήματος mittuntur.

ad Caesarem: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κατεύθυνση σε πρόσωπο στο ρήμα mittuntur.

die: αφαιρετική τοπική του χρόνου στο mittuntur.

Postero: ομοιόπτωτος, επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη die.

Caesar iubet arma tradi ac principes produci. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

iubet: ρήμα.

Caesar: υποκείμενο του ρήματος iubet.

tradi: αντικείμενο στο ρήμα iubet και τελικό απαρέμφατο.

arma: υποκείμενο του απαρεμφάτου tradi (ετεροπροσωπία).

produci: αντικείμενο στο ρήμα iubet και τελικό απαρέμφατο.

principes: υποκείμενο του απαρεμφάτου produci (ετεροπροσωπία).

Ipse pro castris consedit. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

consedit: ρήμα.

Ipse: υποκείμενο του ρήματος consedit.

pro castris: εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τη στάση σε τόπο (το εμπρός από) στο ρήμα consedit.

eo duces producuntur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

producuntur: ρήμα.

duces: υποκείμενο του ρήματος producuntur.

eo: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει την κίνηση (κατεύθυνση) σε τόπο στο ρήμα producuntur.

Vercingetorix deditur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός.

deditur: ρήμα.

Vercingetorix: υποκείμενο του ρήματος deditur.

arma proiciuntur. Κύρια πρόταση κρίσεως. Εκφέρεται με Οριστική Ενεστώτα και εκφράζει το πραγματικό γεγονός. Έχουμε ασύνδετο σχήμα με την προηγούμενη πρόταση.

proiciuntur: ρήμα.

arma: υποκείμενο του ρήματος proiciuntur.

Ημερομηνία τροποποίησης: 06/10/2021